

Luisud peitlite ja hõövlite teritamiseks

Luisudega on nagu autodega – mida kallim, seda kvaliteetsem.

Naturaalsed terituskivid ehk teritusluisud on tehislিকেga võrreldes väga kallid, lisaks on tehisluisude teralisus palju varieeruvam.

Idealis peaks teritamise kiirendamiseks olema vähemalt kolm teritusluisu ja selle klassifitseerimise aluseks on võetud Jaapani JIS-standard. Selle kohaselt on 800 jäme, 4000 keskmine ja 6000–8000 väga peen.

Nii nagu peitlite ja hõövlite tera pinnad peavad olema ideaalselt siledad, peavad ka teritusluisud olema siledad või vajadusel uuesti siledaks silutavad.

Tänapäeval on olemas lai valik teritusluiske: teemantluisud, õliluisud ja vesiluisud. Eelistused, mille järgi neid valida, on erinevad.

Teemantluisud on pikaealised

Teemantluisul on teemantabasiiv liimitud metallplaadile. Teemant on kõige kõvem mineraal ning seega löikab vabalt ja kiiresti igasuguse kõvadusega terast. Teemantluisud on pikaealised, kuid suhteliselt kallid, kuid siiski ei sobi need peenlihvimiseks. Teritamise ajal võib teemantluisule teritusjääkide eemaldamiseks veidi vett piserdada.

Vesiluisud on populaarsed

Vesiluisud on pärit Jaapanist ja läänemaailmas suhteliselt uued, kuid see-eest on need väga menukad. See omakorda on kiirendanud nende luisude tootmistehnoloogiate arengut. Peale naturaalsete Jaapani vesiluisude on veel kolm vesiluisude tüüpi.

Esimesed, sünteetilised vesiluisud, on omaduselt sarnased naturaalsete vesiluisudega. Need luisud on suhteliselt pehmed ja kuluvad kiiresti. Neid peab tihti siluma, aga kuna nad kuluvad kiiresti, siis ka uuendavad ennast ja lõikavad kiiresti. Neid luiske peab hoidma vees vähemalt 10–15 min ning teritamise ajal peab pidevalt vett lisama.

Teiseks keraamilised vesiluisud. Need on veidi kõvemad ning neid on natuke mugavam kasutada, sest teritamine käib kiiremini. Samas on nad ka veidi kallimad kui eelmised.

Nende puhul tuleb arvestada, et enamasti ei tohi neid hoida vees kauem kui viis minutit – pikem leotamine teeb terituskivid liiga pehmeks.

Kolmas tüüp on keraamiliste luisude edasiarendus ehk keraamiline luisu klaasil. Need luisud on veel kõvemad kui eelmised vesiluisud, aga nende abrasiivikiht on vaid mõnemillimeetrine. Hinna poolest võib neid nimetada teritusluisude Rolls-Royce'ideks.

Õliluisud on kõige aeglasemad, kuid kõvad ega ei vaja nii sagedast silumist kui vesiluisud. Osasid õliluiske saab kasutada nii vee kui õliga, aga kui korra sellist luisu kasutada õliga, seda enam veega ei kasuta.

Õliluiske on mugav kasutada

Õliluisud pole nii peene teralisusega kui peenemad vesiluisud, kuid nad teevad ikkagi hea lõiketera. Kuid kahjuks ei lõika õliluisud kõvemat kiirlõiketerast (nt treipeitlid).

Õli funktsioon on sama mis veel, uhtudes eemale lihvimise jäädgi ja uuendades terituskivi. Lisaks kaitseb õli lõikeriistu roostetamise eest, sest teadupärast roostetab süsinikteras väga kiiresti. Luisu niisutamiseks sobivad väga kerged õlid.

Vesiluisudega teritamise suureks puuduseks on veega lödistamine.

Samas on vesiluisude eeliseks see, et nendega teritamine toimub kiiremini kui näiteks õliluisudega. Lisaks on vesiluisudel kõige suurem teralisuste vahemik. Kui peenemate õliluisude teralisus lõpeb Jaapani JIS-standardi järgi 6000 juures, siis vesiluisudel on see 8000, 10 000 ja enamgi. Tavaliselt pole lõikeinstrumente tarvis teritada teravamaks, kui seda võimaldab teritamine nr 6000 luisul.

TIIT RAIK